

LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSSYTTRANDE

Enligt Plan- och bygglagen ska länsstyrelsens särskilda yttrande presenteras i sin helhet i antagandehandlingen. Alla inkomna yttranden under utställningen, samt kommunens svar på desamma, återfinns i utställningsutlåtandet.

Utställningsförslaget *Framtidsplan Hässleholms stad* var ute på utställning under vårvintern 2017-2018. På www.hassleholm.se kan du läsa utställningsgutlåtet med alla inkomna synpunkter och hur kommunen har bemött desamma.

Sök via:

www.hassleholm.se - Bygga, bo och miljö - Översiktsplan och detaljplaner
- Översiktsplan - Framtidsplan Hässleholms stad - Utställning

LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSYTTRANDE I SIN HELHET

Redogörelse för ärendet

Hässleholms kommun har översänt Framtidsplan för Hässleholms stad (här hänvisad till som Framtidsplanen), fördjupning av Hässleholms kommuns kommuntäckande översiktsplan till Länsstyrelsen för granskning enligt 3 kap. 7§ plan- och bygglagen (SFS 2010:900, här hänvisad till som PBL). Syftet med att ta fram en fördjupning av översiktsplanen för Hässleholms stad är att formulera strategier och mål för den fysiska utvecklingen av Hässleholms stad. Detta görs utifrån dagens (2017) kunskap och planeringsunderlag. Planen omfattar geografiskt området mellan väg 21 i norr, väg 23 i öster, Almaån i väster och Finjasjön samt reningsverket i söder. Framtidsplanen ersätter den gällande fördjupade översiktsplanen från 1995 och är samtidigt en ändring av den gällande övergripande översiktsplanen från 2007 i de delar i ÖP:n som berör staden. Den tidigare fördjupade översiktsplanen från 1995 innefattade även Finja, Hovdala, Tomestorp och Stoby. Tidsmässigt avgränsas fördjupningen till omkring år 2030, men med utblick mot 2050.

Under utställningstiden ska länsstyrelsen enligt 3 kap. 16 § PBL avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Av yttrandet ska det framgå om:

- Förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB)
- förslaget kan medverka till att en miljö kvalitetsnorm (MKN) enligt 5. kap MB inte följs,
- redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB (strandskyddsområde),
- sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
- en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Granskningsyttrandet ska i enlighet med bestämmelserna i PBL redovisas tillsammans med översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, ska detta anmärkas i planen.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen anser att Framtidsplanen på ett tydligt sätt beskriver kommunens förutsättningar och utmaningar för staden. Redovisningen av delområden ger en bra sammanfattning av delområdenas karaktär och deras gröna, rekreativa och kulturmässiga värden. Dessa delområdesbeskrivningarna hade kunnat kompletteras med ställningstaganden, vägledning och riktlinjer för övriga sakområden, som nu hanteras på en mer översiktlig tematisk nivå. Av Framtidsplanen framgår att det också finns frågor som kvarstår att utreda i kommande Program-PM samt detaljplaneskedan vad gäller t.ex. översvämningens risk, dagvattenhantering, buller och risker avseende farliga verksamheter och markföroreningar. Det finns därför allmänna och statliga frågor som inte har sammanvägts i Framtidsplanen och som kommunen därför hänskjuter till kommande prövningar. Utöver att det därför inte går att bedöma om den markanvändning som föreslås är helt genomförbar för vissa områden riskerar också vissa frågor att bli svåra att hantera på en lokal nivå. Det gäller t.ex. störningar och risken för översvämning. Länsstyrelsens granskningsyttrande lämnar därför synpunkter på en mer övergripande nivå och blir en signal för vilka statliga intressen som kvarstår att bedöma vid kommande planläggning.

Länsstyrelsens övergripande ställningstaganden avseende skyldighet att lämna synpunkter enligt 3 kap. 16 § PBL anges här i punktform:

- Länsstyrelsens bedömning är att handlingarna inte visar hur genomförandet av Framtidsplanen tillgodoser berörda riksintressen. Frågan kvarstår därför att pröva vid kommande planläggning och prövningar.
- Länsstyrelsen bedömer att föreslagna bostadsområde med ny blandad stadsbebyggelse vid Björklund samt söder om östligaste Garnisonsvägen som ligger inom en radie av 1000 m från befintligt reningsverk riskerar att bli olämplig avseende risken för människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor avseende farliga och miljöstörande verksamheter.

Länsstyrelsens synpunkter

Riksintressen

Planering i eller i anslutning till ett riksintresse måste ske med utgångspunkt i de värden som riksintresset representerar. Riksintressena och deras värdebeskrivning anger förutsättningarna för vad som är möjligt att göra på platsen. Översiktsplanen ska ge översiktlig vägledning för efterkommande beslut och tillståndsprövning och ange hur riksintressena ska tillgodoses, dvs hur den mark- och vattenanvändning som föreslås kan genomföras utan påtaglig skada på riksintresset värden som kan finnas på en specifik geografisk plats.

Länsstyrelsen konstaterar att det i stora delar saknas en beskrivning av konsekvenserna för riksintressenas värden i relation till den markanvändning som pekas ut på markanvändningskartan. I sammanhanget påminner Länsstyrelsen om att det är de utpekade värdena som utgör ett riksintresse, inte dess avgränsning. Det innebär att åtgärder även utanför ett område utpekat som riksintresse kan påverka riksintressevärdena negativt. Utöver de ovan nämnda synpunkterna som gäller för samtliga berörda riksintresse lämnas här några områdesspecifika kommentarer.

Riksintresse för friluftslivet (3 kap. 6 § MB)

Nytt riksintresse för friluftslivet, FM 23 Hovdala-Finjasjön beslutades 19 oktober 2017. Beslut, huvudkriterier och beskrivning av områdets värden finns att hämta från Naturvårdsverkets hemsida.

Riksintresse anläggningar för kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

Ny trafikplats föreslås vid väg 21 för verksamhetsområde Hässleholm Nord. För att området ska kunna användas för en ny lastplats behövs även anslutnings- och överlämnandespår från Södra Stambanan. Det framgår inte av Framtidsplanen om det finns förutsättningar för en sådan ombyggnad eller vilken påverkan det kan få på riksintresse järnväg och riksintresse väg 21.

Markreservat som föreslås av kommunen för utbyggnad av befintlig järnväg bör framgå av markanvändningskartan på s. 46.

Höghastighetsbana – framtida järnväg av riksintresse

I regeringens direktiv om och Trafikverkets förslag till ny Nationell transportplan 2018-2029 pekas etappen Hässleholm-Lund ut för byggstart under planperioden.

Länsstyrelsen anser att det är olämpligt att Framtidsplanen tar ställning till utformningen av en höghastighetsstation i Hässleholm, i detta tidiga skede i

planeringsprocessen, med ett upphöjt läge enligt kommunens utredning av Kreera från 2014. Trafikverket tar utgångspunkt vid planläggning av en framtida höghastighetsbana i ett grundalternativ, vilket innebär en markförlagd bana. Det är först i och med arbetet med en järnvägsplan och samverkan med kommunen som underlag kan ges för om annat än grundalternativet ska väljas.

Kommunen har i markanvändningskartan inte markerat en ny sträckning för "eventuell höghastighetsbana" genom Hässleholm, vilket Länsstyrelsen anser är korrekt hantering, innan det finns en beslutad korridor för banan. Det kan dock framgå i anslutning till markanvändningskartan att kommunens ambition är spår genom staden.

Kommentar:

2016 pekades Hässleholm ut som en framtida station på höghastighetsjärnvägen mellan Jönköping och Malmö och i Nationell transportplan 2018-2029 (augusti 2017) av-sätts medel till byggstart av sträckan Lund - Hässleholm. I avtalet mellan Hässleholms kommun och Sverigeför-handlingen anges ett centralt placerat stationsläge på Hässleholms C och det är detta scenario som är förutsättning och utgör FÖP:ens inriktning. Med den kunskap vi har idag kan kommunen bara presentera sin viljeriktning och argumentera för densamma.

Garnisonen/Torshem ligger inom Riksintresse för friluftsliv, FM 23 Hovdala-Finjasjön. Avgränsningen för ny exploatering i Garnisonen/Torshem har gjorts med utgångspunkten att den ska stödja syftet med riksintresset för friluftsliv. En stor del av området är markerat som naturområde, en del kommer att värderas som Klass

1-område i kommande Grönplan för Hässleholm. Gröna stråk samt en vandringsled, I Posta Nillas, spår korsar området.

SBK anser att tänkt utveckling av Garnisonsområdet inte strider mot riksintresset och inte riskerar att påtagligt skada detta.

Texten i FÖP kompletteras med att trafikplats och anslutning av järnväg redan är utrett. Kartan kompletteras med en redovisning av ytan för "Trafikområde järnväg". Trafikplats vid väg 21 och anslutning av järnväg till Hässleholm Nord utreddes när detaljplanen för Hässleholm Nord togs fram. Avseende konsekvenser på riksintresset bedömdes det då inte påverkas av en anslutning av järnvägen, då kapaciteten möjligen kunde påverkas något på grund av att det behövs nya växlar för att anlägga området. Den förväntade trafikmängden

bedömdes dock inte påverka alls.

Risk för översvämning

Länsstyrelsen anser att för t.ex. vattenhantering, översvämning och behov av förändringar i vatten- och avloppsnätet (VA) redovisas utmaningar och behov av åtgärder. Även områden med naturliga förutsättningar för t.ex. översvämningsskydd identifieras i vissa områden.

Länsstyrelsen håller med kommunen om behovet av att ta fram en dagvattenstrategi inklusive skyfallskartering och översvämningssutredningar samt att dessa hålls aktuella.

Enligt planhandlingarna bör samtliga utbyggnadsområden ingå i verksamhetsområde för dagvatten, även de som idag ligger utanför. Länsstyrelsen bekräftar ett sådant ställningstagande. Det tydliggör att det är kommunen som har ansvar för att hanteringen och behov av åtgärder för att hantera risk för översvämning samt för att innehålla miljö kvalitetsnormerna för vatten. Frågan om vilka åtgärder och var dessa ska genomföras kan komma att aktualiseras vid kommande detaljplanläggning. Detta gäller särskilt de områden som i översiktsplanen har identifierats som lågpunkter eller med risk för översvämning.

Hälsa och säkerhet

Ett verksamhetsområde samt skyddsområde har redovisats i text samt på markanvändningskartan i en radie på 300 m kring det Hässleholms avloppsreningsverk. Inom detta område ska rekreation och annan användning ske på reningsverkets villkor. Kring reningsverkets olika funktioner föreslås utöver skyddsavståndet även ett påverkansområde på upp till 1000 m.

Länsstyrelsen konstaterar att påverkansområdet på 1000 m radie kring reningsverket inte redovisas på markanvändningskartan. Det är oklart vilken hänsyn eller vilka krav som ställs på föreslagen markanvändning inom påverkansområdet. Både föreslaget område med Ny blandad stadsbebyggelse vid Björklund samt område söder om östligaste Garnisonsvägen kommer inom påverkansområdet på 1000 meter från reningsverket. Riskerna med lukt och smittspridning vid nuvarande och en framtida utbyggnad av reningsverket/våtmarken kvarstår därför att utreda vid kommande planläggning.

Länsstyrelsen bekräftar Framtidsplanen vad gäller behovet att ta höjd för en kommande omprövning av nuvarande miljötillstånd för reningsverket vid be-

dömningen av lämplig markanvändning i reningsverkets närområde.

Markföroreningar

Länsstyrelsen är positiv till att konsekvensbeskrivningen av Framtidsplanen anger behovet av att tidigt i planprocessen identifiera risken för föroreningar. Inom Framtidsplanens geografiska område har 123 förorenade objekt identifierats. Vidare uppmärksammas risker med spridning av markföroreningar beroende på hur dagvatten hanteras, konsekvenser av översvämning samt att risk för föroreningar kan finnas för ett flertal olika verksamheter utöver industrier. Länsstyrelsen saknar däremot en redovisning av föroreningssituationen i karta eller beskrivning till respektive geografiskt delområde

Länsstyrelsens rådgivning

Behov av mark för bostäder och hushållning med mark och vatten

Bostäder för att täcka upp kommunens bostadsförsörjningsbehov är ett väsentligt allmänt intresse enligt 3 kap. 4§ MB. som kommunen i sin översiktsplan, i avvägningen med andra allmänna intressen, ska ge vägledning och riktlinjer för. Enligt Framtidsplanen förväntas den årliga befolkningsökningen ligga på drygt 0,6 procent. Det skulle innebära ett behov av 1150 bostäder till 2030. Kommunen avser även att ta utgångspunkt i det åtagande kommunen har avseende Sverige-förhandlingen och ny höghastighetsjärnväg. Kommunen har där åtagit sig att ha en planeringsberedskap för 5000 nya bostäder år 2030. Det är positivt att kommunen avser att ha en långsiktig planering för att ta höjd för en lokalisering av framtida höghastighetsjärnväg i anslutning till Hässleholms stad. Eftersom höghastighetsjärnvägen ännu inte har lokaliseringssprövats eller ekonomiskt beslutats är det enligt Länsstyrelsens mening för tidigt att utgå från höghastighetsjärnväg som en förutsättning för den utbyggnad som nu föreslås. Det är angeläget att den bebyggelse som kommer tillstånd sker i en sådan ordning att det vid genomförandet finns förutsättningar för t.ex. ett minskat bilberoende, hushållning med mark och vatten samt att befintlig service och kollektivtrafik stärks. Länsstyrelsen förutsätter att den kommunala bostadsförsörjningsplaneringen och den översiktliga planeringen kontinuerligt revideras parallellt med beslut och genomförandet av ett förväntat stationsläge i Hässleholm för höghastighetsjärnvägen.

Stadens tydliga potential för förtätning, omvandling och komplettering i mer centrumnära och goda kollektivtrafiknära lägen bör enligt Länsstyrelsen tydligt

prioriteras. Planläggning och utbyggnad för mer externa utbyggnadsområden såsom Björklunda, Ljungdala och östligaste Röinge bör därför avvakta. I sammanhanget ser inte Länsstyrelsen att Framtidsplanen har visat att fö-reslagen bostadsutveckling längs Garnisonsvägen/Regementsvägen och Tygvägen med sitt läge ca 2,5 km från Hässleholms centrum, utan utbyggd kollektivtrafik idag har förutsättningar för att följa kommunens egna utbyggnadsstrategier eller att det kan utvecklas på ett hållbart sätt inom planperioden.

Infrastruktur

I de delar som kollektivtrafiken behöver byggas ut är det en förutsättning att överenskommelse finns med Skånetrafiken innan planläggning påbörjas, så att god kollektivtrafikförsörjning finns på plats redan från start, såsom Framtidsplanen också beskriver kom-munens planering.

Tydlighet vad gäller rådgivning och ställningstaganden för olika geografiska områden

Länsstyrelsen ser positivt på den tydliga redovisningen av Framtidsplanens olika geografiska delområden under kapitlet Stadskaraktersområden. Där redovisas bl.a. kulturmiljövärden, gång- och cykels-tråk och grönstruktur. Länsstyrelsen ser att redovisningen av varje delområde bör kompletteras med ytterligare hänsynstagande, vägledning och riktlinjer för att underlätta vid kommande prövningar och planläggning. Det gäller förutsättningar, hänsyn och behov av åtgärder för respektive delområde vad gäller t.ex. dagvattenhantering, risk för översväm-ning, riksintressen, störande eller farliga verksamhet-er, strandskydd och kollektivtrafikförsörjning.

Av avsnittet Framtida arbete och framtida ställnings-taganden (s 162) framgår att det finns platser där den föreslagna markanvändningen står i direkt konflikt med vad som tillåts i gällande detaljplan. Länsstyrelsen är mycket positiv till att kommunen gör tydliga ställningstaganden för att det finns gällande detalj-planer som bör hävas eller ersättas och varför kom-munen gör den bedömningen. Berörda områden bör tydligt anges på karta, förslagsvis i den ovan nämnda delområdesredovisningen.

Skyddade arter

Föreslaget Ny blandad stadsbebyggelse söder om östligaste Garnisonsvägen är beläget inom äldre garnisonsområde mellan två kungsgårdar och berör värdefulla natur- och kulturmiljöer. Det har kommit till Länsstyrelsen kännedom att det finns skyddade

arter enligt artskyddsförordningen, orkidéer, inom området. Vid kommande och pågående prövningar och planläggning måste därför frågan om hotade arters förekomst hanteras. Frågan om artskydd prövas i särskild ordning, men förekomsten av skyddade arter kan innebära begränsningar vid kommande exploatering, varför det bör tas i beaktande så tidigt som möjligt i prövningsprocesserna

Beslutande

Detta yttrande har beslutats av st. länsöverdirektör Suzanne Jacobsson. I den slutliga handläggningen har enhetschef Kajsa Palo deltagit. Planhandläggare Hanne Romanus har varit föredragande. Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför ingen namnun-derskrift.

